

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 11

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVA: 25-67 in 28-67
POSTALOVALNICA CFI IF Prešernova 9. tel. 280
POSTNI ČPKOVNI RACUN 11.409

Maribor, ponedeljek 15. januarja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din

Cena
din 1—

Japonska na novi poti

Nova vlada pod vodstvom admirala Jonaja bo vodila Ameriki, Angliji in Franciji prijazno politiko — Novi ministrski predsednik odločen nasprotnik avtoritarnih režimov

TOKIO, 15. januarja. Mikado je sprejel odstop Abejeve vlade. Prvotna prizadevanja glede sestave nove vlade so se gibala v smeri, da bi postal ministrski predsednik znova knez Konoje, ki je kakor znano, šele lani odstopil s tega mesta, toda knez je ponudbo odločno odklonil. Nato je bilo poverjeno sondiranje terena za rešitev vladne krize dosedanjemu vojnemu ministru generalu Hata, ki pa tudi ni uspelo. Končno se je krona odločila za bivšega mornariškega ministra v vladi kneza Konoje, Mičumasa Jonaja. Jonaj je izbral za zunanjega ministra Arto, ki je bil na tem položaju že v več prejšnjih vladah. Ministrstvo vojne mornarice ostane še nadalje v rokah admirala Jošide. Minister vojske bo določen danes, ko bodo izbrani tudi ostali ministri. Pričakuje se, da bo tekom današnjega dneva Jonajeva vlada že popolnoma sestavljena in bo takoj prevzela svoje posle.

TOKIO, 15. januarja. Havas. Vračajo se v vojno ministrstvo z dvora, kjer se je mudil 25 minut, je izjavil general Hata svojim tovarišem, da želi krona, da vojska podpre mandat admirala Jonaja za sestavo nove vlade in vlado samo. General Hata je dejal ob tej priložnosti, da bodo tako on kakor tudi vsi njegovi tovariši prožili Jonajevi vladi vso svojo pomoč in podporo.

Vzroki odstopa Abejeve vlade

TOKIO, 15. januarja. Reuter. O vzrokih odstopa Abejeve vlade in poveritvi mandata za sestavo nove po admiralu Jonaju, je bilo mogoče dobiti na poučnem mestu sledeče informacije: Vlada

Abeja je bila prisiljena odstopiti zaradi neuspehov v notranji in zunanji politiki ter na Kitajskem. Proti njej se je dvigal vedno večji odpor z vseh odločujočih strani. Očitni so ji posebno, da ni znala

rešiti domačih gospodarskih vprašani, ki postajajo vedno bolj pereča, da se ni znala sporazumeti z Zedinjenimi državami Severne Amerike ter z Anglijo in Francijo in da končno tudi še ni uspela, da bi sestavila osrednjo japonsko kitajsko vlado v Nankingu. Posebno težaven položaj je nastal za Japonsko, ker poteče 26. t. m. japonsko-ameriška trgovinska pogodba, katero je, kakor znano, ameriška vlada odpovedala iz političnih razlogov. Ako prenehajo ameriške dobave surovin, bojnega materiala itd., utegne zaleti Japonska v neprijetno zagato. Admiral Jonaj se zdi najprimernejša oseba,

ki lahko Japonsko izvleče iz sedanjega neprijetnega položaja. Jonaj je odločen nasprotnik vseh avtoritarnih režimov in je tudi on bil tisti, ki je lani preprečil sklenitev vojaške zveze Japonske z Italijo in Nemčijo. Njegov namen je sporazumeti se z Zedinjenimi državami, Anglijo in Francijo, kar bi pomenilo velik preokret v dosedanji japonski zunanji politiki, a bi imelo vpliv nedvomno tudi na notranjo. V ameriških, angleških in francoskih diplomatskih krogih v Tokiu vlada zaradi tega razumljivo zanimanje za nadaljnji razvoj dogodkov.

V Ameriki zadovoljni, a odločni

WASHINGTON, 15. jan. Ass. Press. Nova japonska vlada, ki je prijazna Zedinjenim državam, je bila sprejeta v ameriških političnih krogih z zadovoljstvom. vendar zunanji minister Cordell Hull ne bo izpremenil svojega stališča glede odgovornosti Japonske za poslabšanje tr-

govinskih odnošajev med USA in Japonsko. Naloga nove japonske vlade je, pravi Hull, da polzkuša urediti trgovinske odnošaje z USA. Znano je, da poteče trgovinska pogodba med obema državama 26. t. m.

Belgiji in Holandiji grozi nova nevarnost

Po pariških, bruseljskih in amsterdamskih vesteh pripravljajo Nemci napad na Belgijo in Holandijo — Nujni ukrepi obeh prizadetih vlad — Komentarji v francoskem in angleškem tisku

PARIZ, 15. januarja. Exchange Telegraph. V pariških vojaških krogih se pojavlja prepričanje, da se Nemčija pripravlja na napad na Belgijo in Holandijo, da bi čez njuno ozemlje obšla francosko Maginotovo utrdbeno črto na nemško-francoski meji. Na to kažejo razni znaki, predvsem veliko zbiranje nemških čet na belgijski in holandski meji, preletanje obeh mej po nemških letalih in nujni varnostni ukrepi, ki se izdajajo v obeh sosednjih državah. Tudi poluradna poročila poročajo o nevarnosti takega preokreta bojnega položaja na zahodu. V Belgiji in Holandiji se opaža vedno večja zaskrbljenost.

OBRAMBNE PRIPRAVE OGROŽENIH

BRUSELJ, 15. januarja. Havas. V Belgiji so nalepljeni lepaki, ki kličejo pod orožje nove letnike rezervistov, kar pomeni, da bo s tem mobilizirana že večina belgijskih rezervistov. Prav tako se opaža močno gibanje belgijskih čet na nemški meji, kjer so v teku mrzlične priprave za eventualno obrambo države pred nemškim napadom. Povod za te ukrepe je dalo vedno večje koncentriranje nemških čet na belgijski in holandski meji, zadržuje pa se, da so belgijska oblastva dobila potom nekega ujetega nemškega letalca v roke dokument, ki dokazuje, da Nemčija zares pripravlja vojaško akcijo proti Belgiji in Holandski. V Bruslju se nadaljujejo važne konference vodilnih vojaških in političnih osebnosti. Podobni ukrepi se izdajajo tudi v Holandiji, kjer so ustavljeni vsi vojaški dopusti. Holandska vlada je imela včeraj s tem v zvezi dve izredni seji. Obenem so bili izdani tudi ukrepi za obrambo meje ter uporabo prekopov za preprečitev eventualnega sovražnega vdora.

NEMŠKA LETALA NAD BELGIJO

BRUSELJ, 15. januarja. Havas. Belgijski listi poročajo o vedno številnejših poletih nemških letal nad belgijskim ozemljem. V soboto so letela tri nemška bojna letala tako nizko nad obmejnimi belgijskimi kraji, da so ljudje mogli z letala opazovati njihove znake. Letala so letela po vsej priložnosti fotografske posnetke. Dve nemški letali sta se pojavili nad Liègeom, a je proti njima nastopilo protiletalsko topništvo in ju pragnalo. Nemško letalo je bilo zaradi okvare prisiljeno pristati na belgijskem ozemlju. Belgijska oblastva so letalo zaplenila in ga ujeta. Pri njem so našla baje dokumente, ki so posebne važnosti. Tudi

tekem včerajšnjega dne so se pojavila nad belgijskim ozemljem nemška letala, in to kljub ponovnim protestom belgijske vlade v Berlinu. Po vsem tem je mogoče sklepati, da ti poleti niso le pomotni, ampak namerni in zasledujejo posebne vojaške cilje.

BELGIJA IN HOLLADIJA PRIPRAVLJENI

PARIZ, 15. januarja. Havas. Današnji listi posvečajo pozornost v prvi vrsti vojaškim ukrepom v Belgiji in Holandiji. Listi jih komentirajo preučevajoč razloge, ki so jih izzvali, a naglašajo, da ne more noben dogodek zateči Belgijo in Holandijo nepripravljeni, a tudi ne zavoznike. »Ordre« pravi, da se kažejo enaki znaki vznemirjenosti kakor v prvih tednih meseca novembra.

UKINITEV DOPUSTOV TUDI V ANGLIJI

LONDON, 15. januarja. Havas. Celokupni angleški tisk obširno komentira odredbe belgijske in holandske vlade in objavlja izčrpana poročila svojih poročevalcev iz Bruslja in Amsterdama. V zvezi s tem razpravljajo tudi o novi odredbi glavnega angleškega vojnega poveljstva, po kateri so do nadaljnjega odpovedani vsi vojaški dopusti vojakov ekspedicijske vojske v Franciji. Vsi listi pravijo, da vlada v Belgiji popoln mir in red. »News Chronicle« pravi, da sta vladi Belgije in Holandije stalno v zvezi in se obveščata ter posvetujeta o vseh ukrepih.

ODMEVI V MADŽARSKEM TISKU

BUDIMPEŠTA, 15. januarja. Havas. Vsi madžarski listi poročajo o vojaških ukrepih Holandije in Belgije, a se vzdržujejo komentarjev. Po drugi strani pa posvečajo listi pozornost naporom Itali-

je, da bi se doseglo zboljšanje odnošajev na Balkanu.

V ŠVICI ZANIKUJEJO NEVARNOST

BERN, 15. januarja. DNB. Uradno se zanikuje vest, katero je objavil tujkajšnji list »La Suisse« po »News Chronicle«, v kateri se trdi, da grozi Švic nevarnost napada s strani Nemčije. Švicarski generalni štab je izdal preko radia izjavo, da so vesti o zbiranju nemških čet na švicarski meji brez vsake podlage.

Letalske bombe na švedskem ozemlju

STOCKHOLM, 15. jan. Havas. Več tujih letal neznane narodnosti je letelo včeraj med severnim delom Botnijskega zaliva, med finsko mejo pri Haparandi in švedskim pristaniščem Lulea. V okolici Halaksa in Lulee je padlo več bomb, na neobljudenem svetu so opazili deset globokih jam, ki so jih povzročile bombe. V finskem obmejnem mestu Tornea in švedskem Haparandi je bil ob 11.40 dan znak za alarm, ki je trajal pol ure. Zaradi snežnega meteža ni bilo mogoče opaziti, čigava so letala. V Tornei je bil to že četrti alarm, v Haparandi so opozarjali na zračni napad prvič. Šef civilne obrambe v Haparandi je dejal, da je dal znak za alarm zato, ker bi v primeru bombardiranja

bližnje Tornee trpelo tudi švedsko obmejno mesto. Prebivalstvo je dobilo navodila, da se ob alarmu ne sme gibati po ulicah. STOCKHOLM, 15. jan. DNB. Včeraj pred poldnevom so letela neznana letala nad švedskim ozemljem blizu finske meje. Pri Kalaksu, 10 kilometrov južno od Lulee, je bilo vrženih več bomb. Eksplozirale so v zaledeneli pokrajini. Oblastva raziskujejo ostanke bomb, da ugotove napadalca.

STOCKHOLM, 15. jan. Havas. Na Kalaksu je bilo vrženih najmanj devet bomb, a so vse razen ene popadale v morje. Škode ni. Ob 11. uri je bilo opaženih 8 letal, ki so letela nad vasjo Dalhama v veliki višini v severni smeri.

Čudna „Krščanska fronta v USA“

NEWYORK, 15. jan. Havas. Ravnatelj zvezne policije Hoover je izjavil, da je bilo prijetih 80 članov »Krščanske fronte«, ki so obtoženi, da so pripravljali revolucijo, pri kateri bi vrgli vlado in odklicali diktaturo. Hoover je nadalje izjavil, da je odkrila policija v New Yorku cel mal' arzenal, ki je pripadal tej organizaciji. Preiskava je ugotovila, da je 18 aretiranih bilo pripravljenih, da vržejo bombe v policijsko ravnateljstvo. Hoteli so uvesti vlado pod imenom »diktatura«, odstraniti vse žide ter prevzeti v svoje roke vse javne službe in poste. Policija jim je zaplenila veliko količino bomb, pušk in več milijonov nabojev. Voditelja te čudne »Kr-

ščanske fronte« sta William Jeral-Bishop in John Casidy.

NESREČA PARNIKA »ATLANTIC«

LONDON, 15. januarja. Reuter. Angleški parnik »Atlantic« je nasedel na francoski obali na peščino, zadel nato ob skale in se v desetih minutah potopil. Posadka se je rešila.

LONDON, 15. januarja. Havas. Posadka angleškega parnika »Atlantic«, ki se je potopil, šteječa 34 častnikov in moštva, je že prispela na Angleško. Parnik s 4575 tonami je plul v srednjo Afriko.

Maribor, 15. januarja.

Hrvatska prestolnica, ponosni Zagreb, je v teh dneh v svečanem razpoloženju. Prebivalstvo naglo se razvijajočega vele mesta pod Sljemenom je v iskreni radosti sprejelo v svojo gostoljubno sredo visoka gosta dinastije Karagjorgjevičev, Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in kneginjo Olgo. V zgodovino hrvatskega naroda se s tem uvršča velevažen dogodek, ki bo po svojem pomenu in vsebini globoko odjeknil v srcih vseh iskrenih Jugoslovanov in zunanjih prijateljev naše države.

Odveč je naglašati, kolikšne pozitivne prvine neprecenljive vrednosti vliva v nadaljnji razvoj naše notranje, pa tudi zunanje politike ta visoki obisk. Jugoslavija, vrezana z razsežnimi mejami v zemljo, ki je že po osnovni gradnji površine, razpredenosti voda in členovitosti obale zajela v svojo raznoliko površinsko ploskev heterogene elemente prirodnih dobrin, je utegnula po svojem prebivalstvu vprav na prelomu nove Evrope dokazati svetu, kako zamen so bili vsi naklepi, ki so kovali zahrbtno cilje na račun njene notranje sloge.

Trije bratje, ki jih je mati Priroda brez ozira na krvno sorodnost pritegnila k nakovalu skupne usode, so v trenutku tragičnih pretresljajev evropskih narodov zajeli globok nauk in našli v sporazumu edino odrešilno pot za okrepitev državne misli. Dolgoletna sloga Kmetstvo demokratske koalicije s predsednikom dr. Mačkom na čelu in prizadevanja predsednika vlade Cvetkovića so ustvarila temelje za zgodovinsko delo k svetlejši bodočnosti Jugoslavije. In glavni tvorec, ki je z visoko uvidevnostjo in dalekovidno razsodnostjo pripomogel k razjasnitvi naših notranjih, pa okrepitvi zunanjih odnošajev, je Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Slavnostni dnevi v Zagrebu so tedaj velikega nacionalnega in političnega pomena. Prisrčnost in iskreno navdušenje, s katerim je druga prestolnica naše države sprejela kraljevska gosta v imenu vsega hrvatskega naroda, bo našlo odmeva v vseh kotih naše domovine in daleč izven nje. Po štirih mesecih polaganja temeljev novemu stanju je stopila Jugoslavija v znamenju bratskega sporazuma med Srbi in Hrvati na pot iskrenega sodelovanja v splošno korist vseh Jugoslovanov.

Prvič v zgodovini Jugoslavije so zbrana hrvatska srca na deželi in v mestu z istimi mislimi in pogledi na Zagreb, katerega gostoljubni sprejem visokih gostov naj dokaže, da se Hrvati zavedajo nerazdvojnne povezanosti njihove usode z Jugoslavijo. Modra uvidevnost kneza namestnika Pavla je pripomogla k hrvatski nacionalni in teritorialni individualnosti v okviru države. Hrvatski narod vidi v visokem obisku knežjega para srečen znak pozabljenja vseh nevšečnosti zadnjih let in zarjo svetlejši bodočnosti. Hrvatski narod ki je vedno branil svoje pravice, stopa zdaj na branik širše domovine, kapital hrvatskih narodnih dobrin je povezan s splošno koristjo države.

Naravno je tedaj, da ne bodo Hrvati zgodovinske zasluge kneza namestnika Pavla nikoli pozabili. Navdušen sprejem v Zagrebu je najverneje priznanje hrvatske narodne duše dinastiji Karagjorgjevičev, v katerih vidi ne samo utemeljitelje Jugoslavije nego tudi preroditelje nove Hrvatske, kakršno si je narod želel, organsko povezano z dinastijo in državo.

Knez namestnik Pavle prihaja v imenu poglavarja države prvič med Hrvate, za katere je visoki obisk redka svečanost in počastitev. Zgodovinski korak iz Beograda v starodavni Zagreb bo krepko podprl izpolnitev želje visokega čuvarja oporoke kralja Aleksandra Zedinitelja, izročiti na znotraj pomirjeno in urejeno državo z zadovoljnimi Srbi, Hrvati in Slovenci mlademu kralju Petru II. ob njegovi polnoletnosti.

Oči vse Jugoslavije in zainteresiranega sosedstva so v teh dneh uprte v Zagreb. Na njegovih ulicah in v zgodovinskih banjskih dvorih se odigrava dejanje, ki je v nemirni Evropi svetel praznik miru, manifestacija narodne zrelosti, državništva in človečnosti.

Slovenci s posebnim zadovoljstvom in radostjo pozdravljamo zgodovinske dne-

Sovjetski letalski napadi na Finsko

Sovjetska letala so bombardirala vsa pomembnejša finska mesta in povzročila veiko razdejanje

HELSINKI, 15. januarja. DNB. Sovjetska letala so včeraj bombardirala južni del Finske. Z letal šča Borgo je v pol ure vzletelo 100 sovjetskih letal, ki so odletela v severni smeri. Glavni cilj napada so bila mesta Hanko in Ekenäs. Sledenje mesto, ki leži na severnem koncu polotoka Hanko, je bilo napadeno od 20 letal petkrat zaporedoma. Bombe so povzročile na mnogih krajih požare. Sovjetski letalci so bombardirali Lavpik in Lohjo. Na železniški progi, ki vodi v Rihimäki, je bilo vrženih blizu 100 bomb. Pri železniškem križišču Karis sta bili porušeni dve hiši, znak za alarm je bil dan večkrat v teku dneva. Skupina 8 letal, spremljana od lovcev, je bombardirala mesto z višine 3000 m. Protiletalska artilerija je zbila tri sovjetske bombnike.

HELSINKI, 15. januarja. Havas. Sovjetska letala so včeraj večkrat napadla mesta v notranosti Finske. Mesto Ekenäs je bilo več kot petkrat bombardirano. Pri vsakem napadu je sodelovalo okoli 20

bombnikov. Poročila o napravljeni škodi še niso prispela. Iz Ekenesa so zaprosili za pomoč proti požarom. Lavpik je bil tudi bombardiran. Na mestece Lohjo, jugovzhodno od Helsinkov, je sovražnik vrigel kakih sto bomb. Sinoči je bilo tudi na Helsinke vrženo šest bomb, ki pa niso napravile škode. Nad Borgom je bilo opaziti veliko število ruskih letal, baje okoli sto, ki so letela proti severu. V bombardiranih mestih je samo civilno prebivalstvo in veliko beguncev. Ta mesta nimajo nobenega vojaškega pomena. Eno sovjetsko letalo je bilo sestreljeno pri Karisu drugo pri Rihimäkiju.

HELSINKI, 15. januarja. Havas. Uradno poročilo pravi, da so na včerajšnji dan sovjetska letala bombardirala veliko število mest, zlasti Hanko in Tamiasari. Med tema mestoma so pretrgane vse prometne zveze. Tamiasari je bil včeraj petkrat bombardiran. Prebivalstvo se je poskrilo po zavetiščih, pa ni bilo nobenih človeških žrtev.

Položaj na finskih frontah

MOSKVA, 15. januarja. DNB. Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojnega okrožja pravi: Na dan 14. januarja je bila v smeri Murmanska, Uhte in Repolija ogledniška delavnost in nekaj manjših prask. Na Kareliji ožini slab topniški ogenj. Letala so napravila nekaj oglednih poletov.

HELSINKI, 15. jan. Havas. Posebni Havasov dopisnik javlja s fronte pri Viipuriju, da se je ustavil blizu kraja, kjer so vrgli sovjetski letalci 200 bomb. Zjutraj, ko je došel v Viipuri, je bil dan drugi znak za alarm. Sovjetska letala so letela nad mestom in se izognila protiletalski obrambi. Finske utrube v Mannerheimovi črti so zgrajene tako, da so odporne proti najtežjim izstrelkom. Rezervna črta je precej oddaljena od prve. Ob cesti, ki so jo sovjetske čete stalno obstreljevale, je polno betonskih ovir proti tankom. Finci so betonske zobe proti tankom postavili med vsemi jezeri.

Odhod Menemendžogla iz Sofije

SOFIJA, 15. januarja. BTA. Turški zunanji podtajnik Menemendžoglu je v sotočju zvečer odpotoval iz Sofije v Ankaru. Na potaji so se postavili od njega zastopniki kralja, ministrski predsednik, nekateri diplomati itd. Iz uradnega poročila, ki je bilo izdano o Menemendžoglovem obisku v Sofiji sledi, da vlada med vladama Turčije in Bolgarije popolno soglasje v vseh aktualnih vprašanjih.

CARIGRAD, 15. jan. DNB. Generalni tajnik turškega ministrstva zunanjih zadev je na povratku v Ankaru novinarjem dejal, da predvdeva turško-angliško-francoski sporazum nabavo vojnega materijala Turčiji za 25 milijonov funtov sterlingov ter 5 milijonov funtov sterlingov kredita za blago, ki ga bo Turčija dobavljala zaveznikom. Predvideni so tudi trije milijoni funtov za izvoz v druge države. Za kritje kreditov bo Turčija dobavljala Angliji agrarne produkte. London in Pariz sta obljubila, da bosta izvažala iz Turčije za 10 milijonov funtov blaga na leto.

Sestanek s Cianom še pred Beogradom

RIM, 15. jan. Un-Press. V rimskih političnih krogih se smatra, da se bo prof. Ciano sestel z zunanjimi ministri Rumunije, Madžarske in Jugoslavije še pred sestankom Balkanskega sporazuma, ki bo v začetku februarja v Beogradu.

VOITVE V BOLGARIJI

SOFIJA, 15. jan. BTA. V oblasti Plevna in Burgasa so se nadaljevale volitve 41 narodnih poslancev, ki so se končale brez incidentov.

ve v Zagrebu. Saj je vprav naša ožja domovina bolj kakor kateri koli del države navezana na čvrste temelje močne Jugoslavije. Prepričani smo, da bosta visoka gosta odnesla iz lepe hrvatske prestolnice globoke vtise v prepričanju, da

Sovjeti so predvsem opustili z napadi zato, ker morajo medtem popraviti mnogo cest in železnic, reorganizirati čete in zboljšati material, ki se ni izkazal. Sovjeti dovažajo nove čete in utrjujejo postojanke. V Kareliji so imeli sovjeti po izpovedi ujetnikov velike izgube. Finci so svoje postojanke opremili z novimi protiletalskimi topovi, katerih jim pa precej manjka.

HELSINKI, 15. jan. Havas. Posebni Havasov dopisnik je odpotoval v Rovaniemi, kjer je bila uničena 43. sovjetska divizija. Priznanje, ki se tam nudi človeku, je strahoten. Povsod leže trupla vojakov, na licih jim leži še po smrti izraz groze. Velike količine vojnega materijala so ostale na mestu. Kdor je videl cesto, na kateri se je boj vršil, lahko razume sovjetski poraz. Pot je bila zelo ozka in vsak pogrešen korak je strmoglavil proviant in ljudi v globoke občestne jarke, polne vode.

SOVJETSKI PROTEST V STOCKHOLMU IN OSLU

MOSKVA, 15. jan. Reuter. Sovjetska vlada je istočasno tako pri švedski kakor norveški vladi protestirala proti pisanju tamkajšnjih listov, zatrjujoč, da pomeni hujskanje na vojno.

VRAČANJE POSADKE »COLUMBUSA«

NEW YORK, 15. januarja. Reuter. Iz Jerseyja je odpotovalo sinoči za San Francisco 513 častnikov in mornarjev nemškega parnika »Columbus«, ki se vračajo čez Sovjetsko zvezo v Nemčijo. Potovali bodo čez Sibirijo z železnico.

SLOVESNOST NA SLOVAŠKI UNIVERZI

BRATISLAVA, 15. jan. DNB. Ob ustoličenje prvega rektorja slovaške univerze je priredil akademski senat svečano sejo, ki ji je prisostvoval tudi predsednik republike dr. Tiso, člani vlade in diplomatski zbor. Rektor dr. Tuka je pozval na svečanost ministrstva rajha Seys-Inquarta, predstavnik dunajske mestne občine in raznih tujih univerz. Dr. Tuka je predaval o krvni osvabi albanskega naroda. Rektor berlinske univerze prof. Hoffe je naglasil tesne vezi med nemško in slovaško univerzo, ki se bodo v bodoče še poglabile. Sledile so čestitke delegatov, nakar je bila svečana predstava v gledališču.

DANSKA LADJA SE JE RESILA

KJEVENHAVEN, 15. jan. DNB. Danska 4913tonska ladja »Islandija«, ki je nasedla blizu holandske obale, je bila brez poškodb spet izvlečena v morje.

Vremenska napoved. Pretežno jasno in mrzlo vreme. Včeraj je bila najvišja —0,7, danes —15,5, opoldan pa —6,0.

je plemenito začeto delo na narodnem sporazumu najboljša pot, po kateri najstopajo trije zadovoljni bratje v slogi in enakopravnosti v boljšo bodočnost pod žezlom junaške narodne dinastije Karagjorgjevičev.

Domači zadiski

Zgodovinski dnevi v Zagrebu

Ob visokem obisku kneza namestnika Pavla in kneginje Olge je zagrebški tisk prinesel toplo pisane članke, iz katerih povzemamo nekatere točke:

Hrvatski dnevnik: Jugoslavija si lahko vpiše v velik dobiček, da je vprav v kaotičnih dneh dobila za upravitelja moč, urejenega in kulturnega, odmerjenega v svojih gestah, ki se ne prenažli, ko pa spozna resnico, ima smelost, jo tudi z dejanjem potrditi. Nj. Vis. knez Pavle je dokazal svojo globino že 1934, ko je pustil na svobodo drugo zgodovinsko osebnost, vodjo hrvatskega naroda dr. Mačka, ne zahtevajoč od njega ne toliko, naj sam zaprosi za odpustitev krivične kazni.

Novosti: V težki dobi, skozi katero je šla Jugoslavija po vojni, je izkušnja, visoka erudicija, popolno poznavanje narodnih in mednarodnih problemov od strani kneza Pavla neprecenljive vrednosti. To se je manifestiralo posebno po tragični kraljevi smrti v Marseillu. V vseh napredkih, ki jih je dosegla država, je imel knez namestnik Pavle glavno vlogo. Z modrostjo je vodil državo, narod je vedno cenil njegov čvrsti značaj, ljubezljivo ponašanje, državniško modrost in popolno erudicijo.

Jutarnji list: Državna zajednica je danes močnejša kakor je bila kdaj koli prej, zato ker je čvrsto zasidrana v dušah tistih, ki jo tvorijo. Varuh prestola je v najodločilnejšem trenutku naglasil in dovedel do izraza vlogo krone kot vladajočega arbitra, krepitelja zajednice in izmiritelja. Hrvatski narod vidi v obisku kneževskega para srečen znak v želji, da stopi nedavna preteklost v pozabljeneje.

Ureditev enakopravne Slovenije

»Mislim, da ni nobene ovire več in da je prišel čas ko je treba urediti poleg Hrvatske enakopravno Slovenijo in srbski del države. V bodočnosti, ki ni jasna, mora biti naša narodna družina zadovoljna, sodelovanje Srbov, Hrvatov in Slovencev harmonično, državna skupnost pa urejena, da bo lahko vso svojo odporno moč posvetila morebitnim bodočim nevarnostim, je dejal dopisniku »Slovenskega doma« minister dr. Krek.

Interes za volitve

Vlada je prepričana, da bo novi volilni zakon naletel tudi v opozicijskih krogih na topel sprejem, ker osvaja zakon demokratske principe, ki jih opozicija tudi zastopa. Dan volitev zavisi od okolišnosti notranje in zunanje prirode. Zakon bo objavljen, takoj zatem bo najbrž določen tudi dan volitev. (»Jutarnji list«).

Ban dr. Šubašić za sirote

Ob priliki visokega obiska kneževskega para je ban dr. Šubašić izročil 150.000 din za siromake.

Priznanje HSZ in HGZ

Po ukazu hrvatskega bana je zdaj definitivno priznana delovanje Hrvatske seljačke zaštite in Hrvatske gradjanske zaštite s sedežem v Zagrebu.

Skoro volitve tudi v sabor

Kakor doznavamo, bo volilni zakon za hrvatski sabor kmalu objavljen. Otvoritev sabora bo povezana z velikimi svečanostmi, ki bodo na dostojen način obeležile ta važen dogodek v zgodovini hrvatskega naroda. (»Zagrebački list«).

Nezaželen poslanik

Zagrebska »Nova Riječ« prinaša kopis iz Argentine, v katerem so navedena vsa jugoslovanska društva, med njimi tudi »Slovenski ljudski oder«, »Slov. kulturno društvo Ivan Cankar« in »Slovensko gospodarsko društvo« iz Buenos Airesa, ki so se izjavila proti našemu poslaniku dr. Izidorju Cankarju, ker »dela med našimi izseljenci v Argentini čisto svojo strankarsko politiko«. Ker protestirajo vsa naša izseljeniška društva, pomeni to, da zahtevajo vsi naši izseljenci v Argentini novega človeka, zaključuje »Nova Riječ«.

V notranji slogi-močna Jugoslavija

Veličasten in bratski sprejem Njeg. Vis. kneza Pavla in kneginje Olge v Zagrebu

V nedeljo zjutraj je odpeljal iz Beograda dvorni vlak, v katerem sta odšli na uradni obisk v Zagreb Nj. kr. Visočanstvi knez namestnik Pavle in kneginja Olga v spremstvu predsednika vlade dr. Cvetkovića ter drugih dvornih odličnikov. Na postajah, tako v srbskih banovinah kakor v Hrvatski je pozdravljalo kneževski par navdušeno prebivalstvo. Na Hrvatskem se je vlak prvič ustavil v Vinkovcih. Na postaji se je zbrala množica kmetov, ki so pozdravljali kneževski par, godba pa je zaigrala »Lepo našo domovino«. Nadaljnji sprejemi so bili v Slavonskem Brodu, v Novi Gradiški in v Novskem.

V Zagrebu se je zbralo na kolodvoru in pred njim ogromno občinstva. Po ulicah, koder je nameraval iti sprejod, so bili razvrščeni oddelki hrvatske Seljačke zaščite. Nekaj po pol tretji uri so začeli prihajati na kolodvor hrvatski narodni zastopniki, potem ministri, kasneje pa predsednik Maček in ban dr. Šubašić. Med njimi so bili tudi slovenski in srbski politiki. Nekaj pred 3. uro je prišel na kolodvor dvorni vlak. Godba je zaigrala državno himno. Knez Pavle se je najprej pozdravil s predsednikom dr. Mačkom, nato z banom dr. Šubašićem in vojnim ministrom generalom Nedićem. Knez je obšel četo dr. Maček pa se je razgovarjal s kneginjo Olgo. Nato je dr. Vladko Maček pristopil k mikrofonu ter pozdravil kneza namestnika:

»Vaše kr. Visočanstvo! Ves vesel sem, da lahko vaše kr. Visočanstvo z družico Vašega življenja Nj. kr. Vis. kneginjo Olgo pozdravim v glavnem mestu Hrvatske in vseh Hrvatov v imenu vsega hrvatskega naroda. Vaše kr. Visočanstvo odlikujejo tri vrline, ki se redko najdejo pri ljudeh. Prva je čut pravičnosti, druga modrosti in tretja hrabrosti. Vašemu čutju pravičnosti se imamo zahvaliti za preoprijemanje, da je režim kraljevine Jugoslavije v zadovoljivem zahtev hrvatskega naroda. Vaši hrabrosti pa se imamo zahvaliti, da ste gordiški vozeli moško presekali z eno samo potezo. Zato Vas hrvatski narod sprejema z razširjenimi rokami ter želi skozi moja usta srečno blivanje. Živel knez namestnik! Živela kneginja Olga!»

ter se ustavil pred cerkvijo sv. Marka, kjer je visoka gosta pričakoval ter ju pozdravil hrvatski metropolit in nadškof dr. Stepinac, ki je med drugim v nagovoru dejal: Danes, ko je človeštvo tako potrebno avtoritete, mi je kot katoliškemu škofu dolžnost, da imam pravico in dolžnost izreči škofovsko besedo: kato-

liška cerkev spoštuje avtoriteto in ji daje sijaj, toda katoliška cerkev opozarja tudi na to, da je edini trdni temelj vsake av-

toritete v Bogu in v spoštovanju Boga. Vtikanje v tuje pravice, v pravice cerkve in naroda, naj bo lastnega ali tujega, pomeni za vsakoga nosilca izpodrezavanje lastne veje.

Po svečani zahvalnici »Te deum« je krenil kneževski par v banski dvorec, pred katerim je defiliralo 16.000 članov Seljačke zaščite. Pred bansko palačo je pozdravil kneza namestnika kmet Tomo Bubaric, kateremu je namestnik Pavle odgovoril:

»Vesel sem, da se mi je ponudila prilika v glavnem mestu Zagrebu, da moram izreči pristrčne pozdrave Vam, dragi bratje Hrvati, in po Vas vsej banovini Hrvatski.

Moje veselje je toliko večje, ker ta moj obisk nade na srečni dan, ko združeni Srbi, Hrvati in Slovenci v ponovnem medsebojnem znanju in ljubezni grade svojo lepšo bodočnost. (»Tako je!«)

S skupnim sodelovanjem v preteklosti, neprestanimi boji skozi stoletja in ogromnimi žrtvami so Srbi, Hrvati in Slovenci ustvarili našo južnoslovansko domovino. Ta borba je v preteklosti dala junaške horce in velike mučenike, ki so s svojim življenjem zapustili svetle strani naše zgodovine. (»Tako je!«) Vsa ta prizadevanja in visoka narodna zavest našega naroda se je v resnih trenutkih znala

vedno pokazati. Naj nas navdaja z vero in zaupanjem, da smelo gledamo v svojo bodočnost!

Vprašanja, ki so ločila naš narod, so zdaj uspešno rešena.

Nadaljnja graditev naše države ne predstavlja posebno težkih nalog. Složni na znotraj, smo sami dovolj močni, da vsako zlo odklonimo.

Sloga na znotraj in mir na mejah, to je bila vedno moja skrb! (»Tako je!«)

Veselim se, da se moram s tega mesta zahvaliti za tako pristrčen in prelep sprejem. Veseli me tudi, da v tako velikem številu vidim izrazite zastopnike hrvatskega naroda, naroda kremenitih kmetov in hrabrih vojakov, služabnikov Boga in očetinj!

Današnji dan in ta sprejem naj bo dokaz, da smo šli dobro pot.

Vaši upoštevanji predstavniki, ki so tu zbrani, so lahko prepričani, da bo tako!

Kneginja Olga in jaz se iskreno zahvaljujemo g. Bubaricu za lepe besede, ki jih je na našo nastojil. Živeli!»

Nekaj pred 5. uro popoldne, preden se je množica razšla, je knez namestnik Pavle podpisal v banskem dvorcu uredbi o volivnem redu in ustanovitvi hrvatskega sabora. Ob 9. uri zvečer pa je ban Šubašić priredil kneževski dvojici na čast večerjo.

Novice

Pomembna prekmurska kulturna ustanova

Sobota je postala ne samo važno gospodarsko in upravno središče Prekmurja, temveč vrši vedno bolj tudi svojo kulturno nalogo. Ni sicer vse tako, kot bi posebnost z ozirom na potrebe časa in razmere bilo nujno, vendar je bilo tudi v tem pogledu marsikaj storjenega. Med kulturnimi nalogami, ki so bile izvedene na ta način, je tudi ustanovitev knjižnice Prekmurskega muzejskega društva, ki se je lani preselila v Soboto.

Prekmursko muzejsko društvo je bilo ustanovljeno že pred nekaj leti po vzorcu mariborskega, ki mu je bilo tudi nekak pokrovitelj. Namen društva je bilo sistematično proučevanje narodopisnih posebnosti Prekmurja, zbiranje in odkrivanje starin, ustanovitev znanstvene knjižnice, arhiva ter izdajanje publikacij, prirejanje predavanj itd. Kljub temu da so tudi tu nastale nekatere pomanjkljivosti, je društvo delalo pridno naprej vsa leta do danes. Zbralo je lepo knjižnico najrazličnejših prekmurskih starin in novejših tiskanih izdaj in tudi nekaj dragocenih rokopisov. Podlaga za to knjižnico je bila knjižnica, ki jo je zbral mladi prekmurski kaplan g. Ivan Zelko ter je bila prej shranjena v »Našem domu« v Črenšovcih. Z nekaterimi potrebnimi izpopolnitvami bo ta knjižnica lahko nudila vsakemu raziskovalcu prekmurske preteklosti odličnih pripomočkov. Poleg muzejske knjižnice je zbralo društvo tudi precej starin in izpopolnilo svoj arhiv. Ima precej bogato zbirko starih novcev. Največ pozornosti posveča društvo narodopisju.

Danes se stiskajo knjižnica, arhiv in muzej v tesni sobi soboške osnovne šole. Zbrana je tu tudi precej pohištva, slik, zemljevidov itd. Vendar pri takem pomanjkanju prostora vse to ne more služiti svojem namenu: biti stalno dostopno občinstvu. Kulturna nujnost za Soboto je, da dobi Prekm. muzejsko društvo za svoj muzej in knjižnico primernejše prostore. Potrebni sta vsaj dve večji sobi na ne preveč odročnem kraju. Odločujoči bi naj podprli to delo tudi z večjimi zneski. Doslej je edini vir letna pomoč banske uprave, ki znaša 5000 din. To se da na začetku, ko so knjižnica, zbirke itd. šele v novih, nikakor ni dovolj.

Vendar že dosedani uspehi Prekm. muzejskega društva dokazujejo, da je Sobota po njegovi zaslugi dobila pomembno kulturno pridobitev, kjer bodo zbrane počasi ne samo vse različne prekmurske posebnosti, temveč tudi dovolj obsežna in dobro urejena študijska

knjižnica, ki bi pomenila za Prekmurje to, kar mariborska za Maribor. Okrog te prekmurske ustanove pa bi se mogla ustvariti s stalnimi predavanji, organiziranimi za čim širše občinstvo, tudi prava ljudska univerza, ki jo Sobota in Prekmurje že dolgo potrebuje. Važno vlogo bi vse navedeno imelo tudi za vzgojo soboške gimnazijske mladine, ki ima izven šole le malo primernih pripomočkov za izpopolnitev svoje izobrazbe. Zato pa ni dovolj, da skrbi za vse to le odbor društva, ki mu načeluje šol. upravitelj g. Gumilar in ozek krog izobražencev, temveč vsa javnost.

AVTOMOBILSKA NESREČA PRI SV. PETRU

Pri Sv. Petru se je prevrnil tovorni avtomobil. Pri nesreči si je teže poškodoval reko 24-letni avtomobilnik Ivan Mile iz Galeve ulice, obraz pa orožniški narednik Ivan Jelenko iz Cmureka. Oba se zdravita v bolnišnici. Šofer in ostali potniki so ostali nepoškodovani.

POZAR PRI GROFU ZABEU

Včeraj je v zgodnjih jutranjih urah izbruhnil požar v poletni vili grofa Zabea nad Sv. Lovrencem na Pohorju. Vila je bila v nekaj minutah vsa v plamenih. Ljudje so se komaj rešili iz gorečega poslopja. Le velikim naporom domačih gasilcev se je zavrnil, da ognjeni zubljci niso zajeli tudi sosednjih gospodarskih poslopj. Škoda je velika, ni pa še ocenjena.

o Slovenjgradec. Na tuk. meščanski šoli sta po božičnih počitnicah nastavljeni kot učitelja Kocijper Stane in Boršič Zlata.

o Sv. Vid pri Ptuj. Tukajšnje šol. upraviteljstvo se v imenu revne šol. mladine najiskrenee zahvaljuje vsem, ki so po svojih močeh prispevali k prireditvi letošnje šol. božičnice.

Celje

„VIA MALA“ NA CELJSKEM ODRU

V petek so člani Narodnega gledališča iz Maribora uprizorili v Celju v režiji Petra Malca John Knittlovo dramo v 4 dejanjih »Via Mala«. Uprizoritev je nudila globok umetniški užitek in je tudi v Celju dosegla popoln uspeh. Zasedba vlog je bila zelo posrečena, igralci so posebno v tretjem dejanju dosegli višek umetniške dramatske igre. G. Danilo Gorinšek je v vlogi Niclausa igral odlično, istotako ga. Gorinškova v vlogi gospe Lauretzeve. Z umetniško neoporečno igro so se odlikovali gđ. Rasbergerjeva (Sylveli), g. Nakrst (gospod Richenauški), gđ. Starčeva (Hanna) in gđ. Kraljeva (gospa Richenauška). Tudi manjše vloge so bile rešene izvrstno. Gledališče je bilo popolnoma razprodano, občinstvo je umetnikom priredilo živahne in navdušene ovacije. M. C.

o Novi grobovi. V Lokrovcu je umrla 68 letna preužitkarica Neža Krušičeva, v Leskovcu pri Skofji vasi pa 63 letna posestnica Jožefa Rezarjeva.

o 3. februarjem prične dostavljati dnevno pošto poštenu uradu na Frankolovem avtomobilu mariborskega avtomobilnega podjetja, ki vozi na progi Celje-Maribor.

o Premiščena je iz Ljubljane na okoliško šolo v Celju učiteljica Ljudovika Terček, iz Celja pa na šolo za defektne otroke v Ljubljani Vera Polakova.

o Iz pravoslavne parohije. Na Bogojavljenju v petek bo ob 9. v pravoslavni cerkvi sv. Save liturgija, ob 10. blagoslov vode. V četrtek in v petek popoldne bo blagoslovitev stanovanj pravoslavnih vernikov. — Svetosavska proslava bo 27. l. m. Ob 9. bo služba božja v cerkvi sv. Save, nato procesija v telovadnico v mestni šoli, kjer bo šolska proslava. Zaradi resnih časov odpade letos svetosavska beseda.

o V šolski telovadnici si je zlomil desno roko v zapetju 14 letni dijak Dušan Janežič iz Celja.

Ptuj

o Ogenj. Izbruhnil je požar pri posestnici Mariji Čuš v Sakušku pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Uničeno je gospodarsko poslopje s pridelki vred. Škoda je 20.000 din, ki ni krita z zavarovalnico. Ogenj je bil podtaknjen.

o Uradni dan zbornice za TOI bo za Ptuj, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo 25. januarja v poslovalnici Združenja trgovcev v »Narodnem domu«.

Ptujski cestni proračun

Okrajni cestni odbor je odobril novi proračun, ki izkazuje 1.823.980 din izdatkov in 1.288.013 dinarjev dohodkov. Za vzdrževanje banovinskih cest je določeno 952.410 din; za vzdrževanje tiste k železniški postaji 12.630 din; za podpore občinam 8500 din; za vzdrževanje subvencioniranih cest 75.475 din; anuiteta za posojilo 30.362 din; za vzdrževanje okrajne imovine, broda v Zavrču, ceste Leskovec—Podlehnik in Majšperk—Naraplje 36.100 din; za gradbene sklade 11.500 din; za preureditev bano-

vinskih cest in mostov 375.000; za odkup zemljišč in napravo načrtov 51.000 dinarjev.

Dohodi. so predvideni tako: dohodki cestnega okraja 45.963 din; prispevek banovine za vzdrževanje banov. cest din 446.840; železniška uprava 4210 din in prispevek banovine 241.000 din. Primanjkljaj znaša 535.967 din, ki bi se naj kril z 18% okrajno cestno dokado na neposredne državne davke.

Novi proračun je za din 62.375 din manjši od lanskega.

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je odgovoril: »Vaše besede so me zelo ganile. Nenavadno srečen sem, da se nahajam danes v Zagrebu.«

Zatem sta pozdravila kneževski par ban dr. Šubašić in poverjenik mesta Zagreba Starčević. Prvi je naglasil, da se hrvatski narod, skromen v življenju, prosvetljen in občutljiv v miru, zaveden v poštenju, ni nikoli umazal z osvajanjem in ni nikoli v težkih renutkih upognil kolena ter se dal zlomiti, in da stoletne borbe, trpljenje in žrtve, označujejo hrepenenje hrvatskega naroda po svobodi, v kateri imajo narodi možnost popolnega razvoja in ustvarjanja. Starčević pa je poudaril, da so zagrebški meščani veseli zaradi obiska in da njihova srca toplo bielejo za kneza namestnika, ki je bil od leta 1918 prvi, kateri je upošteval potrebe. Želje in pravice hrvatskega naroda. Obema govornikoma se je knez namestnik zahvalil.

Sprejod je nato krenil skozi mesto

Maribor

Iz zgodovine mariborskega šolstva

Kako je bila pred svetovno vojno upoštevana na ljudskih šolah slovenščina

Šola v Magdalenskem predmestju je bila ustanovljena leta 1793. Nastanjena je bila v sobi pritlične hišice, ki je stala na mestu, kjer stoji še danes staro poslopje II. dekliške šole na Magdalenskem trgu.

Zanimivo je, da se je pred 2 letoma ponovno vselila v to staro poslopje III. deška, ki se je bila pred 50 leti izselila od tam v novo poslopje na Ruški cesti, kot novo ustanovljena šola. Na Ruški cesti primanjkujejo namreč trije prostori in bodo najbrže kmalu potrebni štirje.

V prvotno magdalensko šolo so hodili otroci iz Radvanja, Pobrežja, Studencev in Sv. Magdalene.

Prvi učitelji na šoli so bili: Matija Mali, Franc Pinterič, A. Ferš, P. Irgolič, I. Stipper, A. Janžek, I. Rošker in drugi. Šolski nadzorniki pa Mat. Matjašič, J. Treplak, Fr. Perko in drugi.

Iz šolskih listin na III. deški šoli je razvidno, da je bil tedaj pouk na šoli nemško-slovenski (»Tabelle« 1865) ako ne celo slovensko-nemški. Na šoli so se namreč uporabljale v pretežni večini slovenske učne knjige. Nemške se v uradnih spisih nekaj časa sploh ne navajajo. Tako n. pr. v katalogih od leta 1866 dalje zapisujejo učitelji učno snov, ki so jo predelali, doslovno tako le: Nach Mali katekizem vom Anfang bis... od upanja bis... — Im Abecednik bis Seite 61... — Das Lesen im Malo berilo bis Seite 115. slov. und deutsch... — Das Lesen im Velkoberilo bis Seite... — Die Sprachlehre nach der Praktična gramatika bis 60 und verschiedene Aufsätze slov. und deutsch... — Ferner aus dem Ponovalo und Blaže in Nežica mehreres... Einige Lieder aus Venec cerkvenih in šolskih pesem...

V razrednih katalogih, kolikor jih je dobiti do leta 1869 je vedno navedena »Slovenische Sprache«, predmet, ki se je tudi redoval. Tako n. pr. je razvidno iz »Prüfungs-Extraact« od leta 1858, da je bil 18. avgusta omenjenega leta ob zaključku poletnega tečaja izpit. Pri izpitu so bili v prvem razredu od 122 otrok izprašani 103 iz slovenskega jezika. V drugem razredu pa nihče. Pri izpitu leta 1859 pa so tudi v drugem razredu izpraševali slovenski jezik. Ob zaključku zimskega tečaja, leta 1860 so pri izpitu 1. in 2. aprila od 88 otrok v obeh razredih redovali iz slovenskega jezika 73 učencev.

V katalogih za leto 1870 je še predmet »Slovenische Sprache«, ki pa ni redovan. Ljudska šola je bila že državna. Pozneje ni več v katalogih tega predmeta. Šele leta 1880 se pojavi predmet »Zweite Landessprache«, ki pa ni nikdar redovan. Leta 1870 je torej izginil iz magdalenske šole slovenski jezik. Pojavi se znova leta 1911, ko je učitelj železničarske kolonjske šole Peške, hotel imeti v prostorih šole na Ruški cesti privatne kurze iz slovenskega jezika. Če je do tega prišlo tu na šoli, tega iz šolskih zapiskov ni razvidno.

Od leta 1887 dalje se v uradnih statistikah, ki jih je izdajalo šolsko vodstvo koncem vsakega šolskega leta, označujejo šolski otroci tudi po narodnosti. Tako je koncem šolskega leta 1886-87 navedenih 434 Nemcev in 80 Slovencev. V razrednih katalogih se pa more ugotoviti 136 slovenskih rodbinskih imen, seveda so vsa pisana z goščo razen: Princitsch in Boschtjančič ter Černko in Črepinko. **Socialno skrbstvo na šoli.**

Ze v prvih začetkih šole so mnogi socialno čuteči mladinojubi podpirali revnejše učence. Vsako leto, običajno proti zimi, so se delile vrednejšim in potrebnejšim učencem obresti raznih šolskih ustanov in drugih volij, večje in manjše svote. Navadno je poklical predsednik mestnega šolskega sveta vsa šolska vodstva, da predlagajo podpore potrebne in vredne učence.

Meseca novembra leta 1891 je v taki okrožnici rečeno, da se bode po volji ustanovnikov razdelilo 75.42 goldinarja zapadlih obresti med 22 revnih in pridnih šolskih otrok.

Leta 1892 pod a) se bo razdelilo 75.52

fl. od istih ustanovnikov kot zgoraj in pod istimi pogoji. Pod b) pa 71.70 fl. obresti od šolske ustanove mestnega lekarnarja J. Nossa med revne šolske otroke iz Maribora brez razlike narodnosti.

Leta 1893 pa pravi na koncu: Tuji, tukaj vsolani otroci, kakor tudi oni iz Tezna in Pobrežja, naj se ne predlagajo. Za ustanove pod a), c) in d) naj se upoštevajo otroci nemške narodnosti. Pod točko b) je bila ustanova J. Nossa v znesku 101,74 fl., ki se je razdelila kakor vedno, med otroke brez razlike narodnosti.

Leta 1894 navede vsoto 182,82 fl., ki se bo razdelila med otroke po možnosti iz Maribora in nemške narodnosti. Isto tako leta 1895. Gotovo so bile v tej svoti

Delo Zgodovinskega društva

Včeraj dopoldne je bila v Studijski knjižnici občini zbor Zgodovinskega društva v Mariboru, katerega je dolgo vrsto let uspešno vodil umrli prelat dr. Kovačič. Včerajšnje zborovanje je vodil podpredsednik ravnatelj dr. Tominašek, ki je uvodoma pozdravil zastopnika župana dr. Senkoviča, zastopnika škofa kanonika dr. Ostrea in zastopnike kulturnih organizacij. Po poklonitvi spomenu pokojnega zaslužnega predsednika prelata dr. Kovačiča je obširno poročal tajnik arhivar prof. Baš. Društveno delo je tudi v preteklem letu slonelo na organizaciji znanstvene zgodovine. Društveni časopis za zgodovino in narodopisje je v veliki meri pripomogel k lepim uspehom. O finančnem stanju je poročal upravnik kaznilnice Vrabl. Za-

USPELI SOKOLSKI PLES

V soboto je priredilo mariborsko sokolstvo v proslavo kraljičinega rojstnega dne v Sokolskem domu 4. sokolski ples, ki je združil številne zavedne Mariborčane v prijetnem razpoloženju. Med odličniki smo videli mnoge zastopnike mariborskega javnega življenja. Ples je otvoril polkovnik Radovanovič, ki je s podnačelnico Živičevco zaplesal Kraljevsko kolo. Med plesi so prevladovala naša narodna kola in je zato imela prireditelj res značaj proslave rojstnega dne naše kraljice. O polnoči je prof. Strana želel vsem pravoslavcem uspešno novo leto. Tudi letošnji sokolski ples je prav lepo uspel in je prijetno družabno razpoloženje združilo vse navzoče prijatelje Sokolstva.

m Zadržano predavanje. V torek bo v dvorani Ljudske univerze ob 20. predavanje. Predava g. Brandner Anton o temi: »Združništvo in demokracija«. Po predavanju razgovor o vseh aktualnih združnih vprašanjih.

m Umrla je 78 letna Jožeta Lopič s Pobrežja. Pogreb jutri ob 16. na pokopališču na Pobrežju.

m Poziv malim obrtnikom. Davčna uprava poziva vse male obrtnike, ki imajo pravico do pavšalne obdavčbe s pridobitno, da vložijo do 31. januarja pri davčni upravi prijave o številu pomočnikov, številu strojev na pogon in njih jakosti, ki jih

tudi obrestj Nossove ustanove, ki so se prejšnja leta podeljevale med otroke brez razlike narodnosti.

Leta 1909 se izrecno imenuje šolska ustanova J. Nossa, katere obresti, v znesku 142,43 K se naj po sklepu seje mestnega šolskega sveta razdele med revne, pridne nemške šolske otroke.

H koncu pa še značilna okrožnica mestnega šolskega sveta mariborskega z dne 11. decembra 1918. leta, v nemškem jeziku še seveda, ki se v prevodu glasi sledeče:

Da obvarujemo nemško šolsko mladino pred nevarnostmi v soboto 14. decembra, to je na jugoslovanski narodni praznik, naj se jih pouči, da ne hodijo tega dne na ulico. Dan je za to (!) pouka prost.

Faganeli Anton.

nimivo je bilo poročilo knjižničarja ravnatelja Glaserja. Društvena knjižnica se je pomnožila za 650 knjig, 134 revij, 9 skladb in eno fotografijo. Največji društveni mecen je bil pokojni prelat, ki je daroval knjižnici 1453 knjig, 18 rokopisov in 2 zemljevide. Tudi arhivsko poročilo prof. Baša je bilo zelo zanimivo in uspešno. V imenu nadzorstva je poročal dr. Jančič, nakar je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik prof. Baš, odborniki dr. Dolar, Janko Glaser, dr. Tominašek, Vrabl, Minarik, Richter, dr. Sušnik, prof. Košar, prof. Stupan, prof. Šedivy, namestniki prof. Bunc, dr. Travner in dr. Škerlj, pregledniki računov so dr. Heric, dr. Jančič in dr. Trstenjak.

uporabljajo v svojem obratu. Pripominja se, da pridejo pri tem v poštev vsi mali obrtniki, ki delajo z največ dvema pomočnikoma:

m Prijava biciklov. Lastniki biciklov in fijakerskih voz iz Maribora se pozivajo, da za leto 1940 prijavi svoja vozila v zak. roku 1. j. do 25. februarja pri predstojništvu mestne policije v Mariboru, sicer bodo kaznovani po taks. zakonu. Poleg redne prijave takse se plača letna davščina za drž. cestni sklad: za kolesa 10 din, za fijakerske vozove 50 din. Tiskovine za prijavo se dobe na stražnici št. 1, izpolnjene naj oddajo v sobi št. 4.

m Ljudska univerza v Mariboru. Drevi bo predaval komponist prof. Antun Dobronič iz Zagreba o vlogi slovanstva v glasbenem razvoju. V pojasnitev značilnosti slovenske glasbe se bo posluževal gramofonskih plošč. V petek pa bo predaval inž. M. Karšulin o vlikih s poltovanja na Švedskem.

* Obvestilo. Radi konference vseh jugoslovanskih zbornic v Ljubljani v sredo se ta teden uradni dan Zbornice za TOI pri podpisnem Zdrženju ne vsi. — Zdrženje trgovcev za mesto Maribor.

* Narodne dame! Dame, ki si želijo nabaviti narodne noše, se lahko obrnejo do gospe Pfeifer, Zagreb, Ilica 3. Vljudno vabimo čim več dam v narodnih nošah na Jadransko noč. Odbor.

* Jadranska straža! Naznanjamo občinstvu, da bo 20. t. m. v Sokolskem domu velika prireditev »Jadranska noč« z revijo narodnih noš. Vabimo vsa društva, člane in prijatelje Jadranske straže, da se udeležijo naše vsakoletne prireditve. Odbor.

m Nočna lekarniška služba (od 13. do vključno 19. t. m.) Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Danes veliki letalski film o zračnih junakih »Jeklena armada«. Film, kateri navduši mladino.

* Kino Union. Do vključno torika kriminalni vefilm »Umor na ladji«, napeta vsebina. V glavni vlogi znameniti Charli Chan. Nedeljo ob pol 11. uri matineja!

* Esplanade-kino. »Bel Ami«, najsjajnejše delo Willy Forsta, polno veselja, romantike, šarma, po romanu Guy de Maupassant-a.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 15. jan.: Zaprtlo.
Torek, 16. jan., ob 20.: »Konto X«, Red B.

Sreda, 17. jan., ob 20.: Koncert Glasbene matice. Red A.

Gledališki abonenti in koncerti Z ozirom na to, da imajo za prihodnji simfonični koncert Glasbene matice, 17. t. m. v Unionski (Sokolski) dvorani pravico samo abonenti reda A, se ostali abonenti opozarjajo, da bodo tudi oni dobili — seveda kasneje — svoje koncertne večere, o čemer bodo pravočasno obveščeni. Abonenti se naprosajo (red A), da dvignejo svoje vstopnice za koncert pri dnevni gledališki blagajni.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Zrebanje IV. raz. 39 kola. 13. januarja

Din 500.000.—:	13773
Din 200.000.—:	18386
Din 100.000.—:	83236
Din 60.000.—:	65029
Din 50.000.—:	17432
Din 40.000.—:	36078

Din 12.000.—:

62255 75280 2031 59579 90035

Din 8000.—:

20235 20634 34713 40547 46490 51680 57877

82254 83222 96811

Din 5000.—:

11584 17503 22083 23880 31011 32556 44764

49402 65902 66500 70487 83154 97559 12340

26158 23865 54734 62460 71669

Din 2000.—:

144 1064 2136 8534 10590 14256 17668

22402 25428 29322 39064 43283 45151 47943

56145 57288 67853 76356 77752 80113 84230

88019 91571 13611 20806 60283 66833 67244

82668

(Brez jamstva)

Pooblaščen glavna direktura drž. razredne

loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Ma-

rbor Gosposka ulica 25

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo.

Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Pomemben jubilej gozdarske šole

V 9. letih je vzgojila lepo število narodnozavednih gozdarskih strokovnjakov

Slovensko gozdarstvo je nujno potrebovalo zavod za strokovno vzgojo gozdarjev. Tega so se zavedali vsi, kmet s Pohorja, Kobanskega, Podravine in Halo, gozdarji, drvarji, zlasti pa mlad posestniški naraščaj, ki se je zavedal posledic protinarodnih gozdarjev in logarjev tujih fevdalcev. Prav zato ima nižja državna gozdarska šola v Mariboru velike zasluge, ker je končala žalostno zgodovino teh »feršterjev« in pričela s strokovnim vzgajanjem slovenskih gozdarjev. Od ustanovitve leta 1930 do danes je ta strokovni gozdarski zavod vzgojil lep kader mladih slovenskih gozdarjev, ki so mnogo pripomogli k pametnejšemu gozdnemu gospodarstvu. Vsi ti razlogi so

tekem let ovrgli vse pomisleke proti mariborski gozdarski šoli, ki je pokazala, kako potrebna je v času, ko se povsod tako nesmotno trebi gozdni zakladi. Brez mladih gozdarjev, ki so izšli iz mariborske gozdarske šole, bi bila gozdna revščina v Sloveniji še mnogo večja. Slovenija ima visoko razvito lesno industrijo. Ta pa potrebuje strokovno usposobljene ljudi, ki prihajajo vprav iz Maribora. Povsod se pozna strokovno delovanje mladih gozdarjev, tako v kmetksem gozdnem gospodarstvu, kakor v zasebnih podjetjih in državnih gozdovih. Kdor se še vedno ne zaveda važnosti mariborske gozdarske šole in povzroča, da je iz leta v leto nevarnost za ukini-

tev tega zavoda, naj pogleda izvestija, ki jih izdaja vsako leto ravnateljstvo te šole in bo spoznal, da je treba to šolo še povečati, ker bi bilo z ukinitvijo tega gozpodarsko tako važnega učnega zavoda težko prizadeto slovensko gozdarstvo. Pogled v slovenska gozdna gospodarstva nam pokaže, da je še vse premalo strokovno usposobljenih gozdarjev. Še mnogo več pažnje je treba posvetiti mariborskemu gozdnemu zavodu, ga razširiti in mu dati možnost še večjega razmaha.

Zaradi izredne važnosti državne nižje gozdarske šole v Mariboru bomo o njenem dolgoletnem uspešnem delovanju še obširneje poročali.

Zanimivosti

T. N. T. še vedno najhujši eksploziv

Ljudje še niso iznašli strašnejšega eksploziva, zato je vsako presenečenje v vojni nemogoče

Nedavno so se tudi pri nas razširile vesti o novem nemškem orožju, ki naj bi spomladi pripeljalo nemško ofenzivo do zmagovitega zaključka. Govori se, da pripravljajo Nemci v podzemskih tovarnah strahovit eksploziv, s katerim bodo napolnili letalske bombe za pomladno ofenzivo na Maginotovo črto. Ta eksploziv naj bi imel to posebnost, da bi razširjal vročino do več tisoč stopinj, ki bi popolnoma uničila vse življenje več sto metrov, da celo kilometrov daleč od eksplozije. Bomba naj bi, če bi zadela na Maginotovo črto, beton raztopila ter branilec onemogočila življenje pod zemljo, da bi morali priti na površino, nakar bi jih pehota uničila. Če bi bomba padla na zemljo, bi jo raztopila, da bi se vse vdrlo v zemljo.

Te vesti, razširjene po ostalem svetu, ugotavlja ugledni angleški list »Manchester Guardian«, so močno pretirane, kajti do sedaj je še vedno najhujši eksploziv trinitrotoluen, ali na kratko T. N. T., ki so ga uporabljali že med svetovno vojno. Že takrat ni bil nič novega, ker so ga odkrili l. 1863. Vsa prizadevanja izumiteljev in strokovnjakov med zadnjo vojno in do danes, da bi iznašli še strašnejši eksploziv, se niso posrečila. Iznajdba novih eksplozivov je silno redka stvar in prav zato moramo jemati vse vesti o kakšnih »skrivnih orožjih« in novih eksplozivih z veliko rezervno na znanje.

Težava pri iznajdbah novih eksplozivov je predvsem naslednja. Eksploziv mora biti neobčutljiv za udarce. Če ni potem se lahko zgodi, da eksploziv ne najde sovražnikom, ampak že v topi, ko ga izstrelimo. Lahko se zgodi, da eksploziv že prej, pri transportu v tovarno ali na fronto, eksploziv ne sme biti srušen, ker bi sicer zastrupil glavce, ki ga polnijo v granate. Nadalje mora biti izdelan iz takega materiala, ki ga je dovolj na razpolago in ni preveč drag.

Snovi, ki imajo take lastnosti, je zelo malo. Moderna vojna je danes že prej problem tehnologije, kakor znanosti: zmagal bo tisti, ki lahko izdeluje več znanih orožij, in ne tisti, ki bo izdeloval nova orožja. Kajti nova orožja izdelovati na veliko ni mogoče preko noči. Za to so potrebni meseci in leta.

Prvi eksploziv je bil smodnik. Začeli so ga uporabljati v 14. stoletju. Nato ni bilo 500 let nobenih iznajdb. V začetku 19. stoletja je Schonbein iznašel strelni bombaž. Šele po dolgih poskusih, ki sta jih delala Lenk in Abel, se je posrečilo ta nevaren eksploziv »udomačiti«. Sam je preveč močan, da bi ga uporabljali kot strelivo, ker bi raznesel topovsko cev.

Zato so ga zmešali z acetonom, nakar je postal tudi praktično uporabljiv.

Smodnik je mehanična spojina, strelni bombaž, ali trinitrotoluen pa je kemična spojina in zaradi tega tudi veliko močnejši. Pri udarcu se spremeni v pline, ki zavzemajo več stokrat večji obseg ter imajo tudi svojstvo, da razvijajo vročino. Pri T. N. T. eksplozivu igrajo veliko vlogo atomi, ki se pri udarcu razložijo in zaradi tega nastanejo plini. Če bi hoteli iznašati še močnejši eksploziv, bi morali razbiti atome. Če se lahko sile, ki nastajajo ob razbitju atomov na atomska jedra, zajamejo, potem nastane možnost še veliko močnejših eksplozivov kakor so znani danes.

V začetku lanskega leta je Otto Hahn, strokovnjak za eksplozive na »Institutu cesarja Viljema za kemijo« v Berlinu, odkril, da se da uranijeve atome razbiti. Na ta način bi dobil štirikrat več nevtronov. Mislili so, da bi se pri nadaljnjem procesu posrečilo dobiti 16krat toliko

neutronov in tako dalje. Na ta način bi nastala veriga razbitja, ki bi kmalu dala ogromno eksplozivno moč.

Toda kemiki še do danes niso iznašli, kako bi se dalo doseči to verigo razbitja. Je pa v resnici tudi nemogoče priti do tega, ker bi dobili namesto velike eksplozije popolnoma nenevarne delce uranija.

Angleški list zaključuje, da bo verjetno to sicer prava pot, vendar je potrebnih še najmanj 20 let temeljitega dela na tem polju, da bo proces bolj poznani. Praktično pa sploh ne prihaja v poštev, ker je poleg vsega še uranij zelo redka in dragocena snov. Tako danes še ni mogoče, da bi kakršna vojska imela močnejše eksplozive kakor so doslej znani. T. N. T. je še vedno najstrašnejši znani eksploziv.

„Mir! Tu je pri delu genij!...“

Z neobičajnim zaslužkom se bavi v New Yorku bivši mornariški častnik Donald Peterson. Na vratih njegove male poslovalnice visi napis: »Bureau za alibije: izpričevala za alibije, dramatično sestavljena izdaja strokovnjak. Nizka cena, solidna postrežba. Nezakonite stvari se ne obdelavamo!« Pod tablico je napis: »Mir! Tu je pri delu genij!«

Za pisalno mizo sedi gospod Peterson in posluša neprijetnosti svojih klientov. Tako je n. pr. mrs. Conway hotela iti

na partijo bridgea, toda bi se ne mogla vrniti pravočasno in skuhati možu večerjo. Peterson je poslal v njeno stanovanje instalaterja, ki je odvil pipo za plin ter jo vzel s seboj, češ da jo bo popravil. Ko je prišel mož domov, ga je lahko žena mirne vesti poslala v restavracijo na večerjo. »Plačala mi je pet dolarjev, mene je stala stvar osem dolarjev, toda pomislite, kakšna zabava je to bila zame!« je dejal Peterson novinarjem...

Amerika ima 2800 milijonark

Amerika ima še vedno največ bogatašev. Med dolarskimi magnati je pa več milijonark kakor milijonarjev. Davčna statistika navaja 2800 milijonark, od katerih jih ima 400 nad 20 milijonov dolarjev. Najbogatejša med njimi, najbrž tudi na vsem svetu, je gospa Martfordova, poseduje »malenkost« 200 milijonov dolarjev! Drugo mesto zavzema vdova »kralja mleka« Smitha s 150 milijoni. Miss Vanderbiltova ima »samo« 100 milijonov,

gospa Carnegijeva pa 50 milijonov dolarjev.

Moške je napeti lov za bogastvom spravil hitreje v grob, vdovice so postale naslednice težkih milijonov. Med ženskami je malo podjetnikov, zato je naravno, da bo okoliščina dediščine za moškimi glavni vzrok, zakaj so Evine potomke številnejše med petičniki težkega kalibra.

Toreadorski bik, ki se je naveličal borbe

Ameriški in angleški listi prinašajo nenavadno, pa resnično zgodbo o biku Lechuzo v kraju San Lucar v Andaluziji. Ko je 1890 nastopal ta bik v areni, je tako naglo likvidiral vse toreadorje, matadorje in pikadorje, da je navdušeno občinstvo zahtevalo, naj ga spuste na svobodo. Toda, gospodar živali ni hotel izpustiti. Nedeľjo za nedeľjo je moral bik v areno, vselej je zmagal. Vsakokrat so

gledalci zaman terjali zanj svobodo.

Nekega dne se je bik mirno vlegel v areno na tla in se ni zmenil za borbo. Bogat Andaluzijec je skočil čez ograjo in odkupil bika za drag denar. Odvedel ga je na dom, kjer je prebela žival v miru in svobodi še osem let. Kaj se je tistega dne zganilo v živali, da se ji je zdel boj s toreadorji že smešen, listi seveda ne vedo povedati.

Postvi so točne kakor ura

V naravi živeče živali so večkrat točneje kakor človek, čeravno se lahko orientirajo le po sončni uri, po vzhajajoči ali umirajoči svetlobi. Lovci vedo, da se

vračajo fazani skoro na minuto natančno vsak večer k nočnemu počitku na določeno drevo, srnjak hodi ob določenem času na pašo, divji petelin prihaja

ob svojem času v nočno bivališče itd.

Tudi požrešne postvi - roparice, od kilograma težine dalje, so fanatičen poznavalec časa. Stari ribiči vedo povedati, kako odhajajo velike postvi iz svojih skrivališč točno ob določenem času na lov na manjše ribice in se po tem tudi ravnajo, kadar gredo ribarit.

Vsako minuto proizvedejo na svetu 70 tisoč funtov sladkornega trsa.

Kitajeka abeceda sestoji iz 40 tisoč znakov. Neizobraženi Kitajec pa v običajnem govoru ne rabi več kot 80 besed.

Na poti na univerzo je nekoč opazil pesnik Ludovik Uhland, kako se neki vaneec trudi, spraviti težko naloženo cizo na vrh klanca. Sredi klanca je deček obstal, Uhland je pristopil in mu pomagal. Ko sta prisopihala na vrh klanca, je Uhland vprašal dečka:

— Kaj pa misli tvoj mojster, da te pošlje s tako težkim vozom na pot?

Težko sopeč je dejal odkritosrejni vaneec:

— Bo že šlo, kar pojdi na pot, me je nagnal mojster. Če bo pretežko, se bo že našlo kakšno govedo in ti pomagalo dalje...

— Gospod direktor, zdi se mi, da bomo dobili sneg.

— Kaj mislite s tem, gospod knjigovodja... bomo dobili, čomo... saj niste nikak delničar naše firme!

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

58

Ramas je ponovil povedano in dodal: »Po vsem tem tudi med nama ne sme več biti sovraštva. Izpustil te bom. Skupaj odideva gori. Hočeš?«

»Izdajalec!« je siknil divje Mahabali.

»Zakaj?«

»Nisem mislil tebe, ampak njega.«

»Yagirija Seonija?«

»Da. Bil sem uorec. Kako sem se le mogel zanašati na človeka, ki ne pozna nič drugega razen svojih osebnih koristi. Izdal me je, kakor toliko drugih. Bilo bi mu morda celo še ljubilo, da bi poginil tu dobi in se nikoli več ne bi vrnil. Toda ni še vsega konec! Mahabali Patna je še živ in dovolj oborožen, da lahko poseže v boj, ki se bo slabo končal za zločinski Seonijev rod.«

»Ne razumem te.« je dejal Ramas. »Čemu se huduješ na človeka, s katerim si bil vse doslej tako tesno povezan. Mar res zaradi Jore?«

»Izpusti me iz te preklete luknje.« je siknil Mahabali. »Tako se ne moreva pogovarjati.«

»Tako! Le še malo potrpi!« je odgovoril Ramas, se umaknil na hodnik, pritisnil na vzvod in opazoval, kako se je

pričela jeklena celica z Mahabalijem počasi dvigati, dokler ni prišla vstric z vhodom v hodnik. Tedaj je inženir posvetil v celico. Pogled na Mahabalija ga je prevzel. Bil je bleđ, upadel in divje kosmat. Nič več ni bil podoben tistemu, ki ga je pred dnevi zaprl. Moral mu je pomagati, da je prišel na hodnik in po njem v knjižnico, kjer mu je ponudil okrepčujoče pijače.

»Zadnjič si prišel k meni, da bi ti izdal skrivnost, ki me veže z Yagirijem Seonijem«, je dejal Mahabali, ko si je opomogel. »Takrat sem te nagnal, ker sem bil še vedno prepričan, da me Yagirija Seoni ne bo zapustil in me bo rešil iz ječe. Sedaj mi je žal za vero, ki sem jo imel vanj.«

»Pozabiva na vse, kar je bilo!« je vzkliknil Ramas. »Naša pomiritev ne bi bila popolna, ako bi ostalo v tebi še dalje staro sovraštvo.«

»Saj tebe ne sovražim več«, je odgovoril Mahabali. »Nasprotno, ponujam ti celo svoje prijateljstvo. Kljub vsemu, kar si mi storil zlega.«

»Vse, kar sem storil, sem storil samo v samoobrambi. Odpusti mi!«

»Odpuščam ti. Toda Yagiriju Seoniju ne bom odpustil.«

»Ako sva mu odpustila jaz in moj oče...«

»Dovolj!« ga je prekinil Mahabali. »Niti besede več o tem! Ko boš slišal vse, kar ti bom povedal, boš tudi ti drugače sodil. Ali te res prav nič več ne mika izvedeti, kdo so bili tvoji predniki, kdo si prav za prav ti sam, zakaj je Yagirija Seoni preganjal tvojega očeta in tebe in kako so Seoniji prišli do oblasti v Rayanipuru?«

»Seveda me zanima. Mar ti vse to veš?«

»Vse in še veliko več. Sedi in poslušaj! Bolje je, da sediš, kajti to, kar ti bom pripovedoval, bi te utegnilo razburiti.«

Ramas je sedel in Mahabali je pričel:

»V teku zadnjih stoletij se je bil v Rayanipuru stalno več ali manj prikrit, a neizprosni boj med dvema vodilnima rodovinama: med Rayaniji in Seoniji. Ko so se Seoniji dokopali do moči, je bila njihova edina želja, da bi izpodrinili Rayanije in sami dokončno zavzeli njihovo mesto. Ta želja je šla od rodu do rodu, dokler se ni Yagirijevemu očetu Mirzi Seoniju posrečilo s tajnim strupom, ki je deloval počasnno in neopazljivo, spraviti s sveta zadnjega vladarja iz rodovne potomcev ustanovitelja naselbine, Dranatha Rayanija.«

»Mirza Seoni je zastrupil Dranatha Rayanija!« je kriknil Ramas. »V kroniki Rayanipura je zapisano, da je umrl za skrivnostno, neozdravljivo boleznijo, in...«

»Da«, ga je prekinil Mahabali. »Ta bolezen je bilo zastrupljenje.«

»To se čudovito ujema.«

»In potrjuje to, kar ti pripovedujem. Toda razen mojega očeta Angabada Patne ni nihče v Rayanipuru vedel za ta Seonijev zločin. Angabad je bil tedaj neznan človek brez položaja in ugleda. Mirza Seoni ga je pridobil za svojega pomočnika, ker mu je obljubil mesto senatorja in položaj tajnika. S tem je navezal svojo usodo nanj. Upal je, da bo z njegovim smrtjo izumrlo tudi znanje o njegovem zločinu. Toda Angabad je preživel Mirzo in pred smrtjo izdal svojo skrivnost meni. Tako sem dobil v roke sredstvo, s katerim sem lahko pritiskal na Yagirija, Mirzinega sina. Kadar koli se mi je hotel upreti, sem mu zagrozil, da bom stopil pred senat in povedal, da je prišel do oblasti z umorom. Tako sem dosegel, da mi je izročil nadaljevanje dela na vseмирskem letalu in končno sam ponudil za ženo svojo hčer Joro že tedaj, ko je bila še otrok. Menil je, da bo z združitvijo obeh rodovin, Seonijeve in Patnove, najbolje zavaroval skupno skrivnost moči in oblasti.«

(Dalje.)

